

KRONIKK & DEBATT

KRONIKK:

Maks 5000 tegn inkludert mellomrom.
Legg ved portrettfoto.

DEBATT:

Innlegg: 3000 tegn inkludert mellomrom.
Replik/kortinnlegg: 1000 – 2000 tegn.

E-post: debatt@klassekampen.no
Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte innlegg.

Ingrid Grønli Åm
ingridga@klassekampen.no
Kronikk- og debattredaktør
(fung.)

Carline Tromp
carlinet@klassekampen.no
Redaksjonssekretær

Axel Geard Nygaard
axeln@klassekampen.no
Redaksjonssekretær

Klassekampen honorerer normalt ikke innsendt stoff. Innsenderens e-postadresse blir trykt med mindre innsenderen reserverer seg mot dette.

TENER GODT: Dei store konserna. Her frå Myanmar.

Samstemt næringsliv?

**HANDELS-
AVTALER**
Odd Tarberg

Klassekampen har laurdag 22. oktober ein sterkt misvisande tittel på ei sak etter NHO sin handelskonferanse sist helg. Det står der at eit samstemt norsk næringsliv vil ha fleire handelsavtalar.

Det reportasjen derimot viser, er at det er dei store konserna og eksportnæringsgane, som Telenor, Hydro, og Sjømat Norge, som ikkje uventa, vil ha avtalar som Tisa og TTIP. Det er på ingen måte eit «samstemt norsk næringsliv» som står bak dette.

Statistisk sentralbyrå har vist at 80 prosent av sysselsettinga i Norge skjer i ikkje-konkurransesette bedrifter (SSB Rapport 58/2013). Det er lite som tyder på at representantar for dette fleirtalet i norsk næringsliv var til stades på dette «lobbyet» for ytterlegare liberalisering. Det er ingen grunn for desse bedriftene til å rope på ein sterkare konkurranse frå utlandet, som i verste fall vil knekke fleire av dei.

Når generaldirektøren i WTO, og Telenor-sjefen påstår at dei stiller seg uforståande til kritikken av handelsavtalane, så seier det mest om deira manglande evne til sjå dette spørsmålet frå ein annan synsstad enn den til storkonsern som opererer internasjonalt.

Odd Tarberg,
Ålesund
otarberg@mimer.no

Ideen om Norge som «Europas batteri» er gull for kraftsel En eventyrfort

KRONIKK
Hogne Hongset

21. oktober hadde Klassekampen en kronikk med tittelen «En utvannet kraftvisjon». Den var skrevet av Asle Strand og Audun Kolstad Wiig, begge fra KS Bedrift Energi, som organiserer kommunale kraftverk. De to mener kraftselskapene blir beskattet urimelig hardt, noe de mener vil «undergrave visjonene om å posisjonere Norge som Europas grønne batteri».

Du har nok hørt om denne «visjonen» tidligere: Norge skal bli «Europas batteri», som vårt bidrag til å redde klimaet. Gjennom nærmere tilknytning til det europeiske kraftnettet, ved flere og flere utenlandskabler, skal norsk vannkraft brukes til å «balansere» vind- og solkraft i andre land. Som kjent blåser det ikke alltid. Sola er også borte av og til. Dette kan ingen styre, og ennå har ingen funnet opp batterier med kapasitet til å lagre energi i de mengdene vi her snakker om.

Men vi kan styre hvordan vi kjører kraftverkene våre, her i landet. Vi har store vannmagasiner, og produksjonen i kraftverkene kan styres opp og ned så å si på minuttet. Dermed kan vi bremse vår produksjon og heller ta inn vindkraft fra Europa når det er for mye av den der, og sende vannkraft tilbake når vinden stilner på kontinentet. Det høres unektelig fornuftig ut, ikke sant?

Vi kan til og med tjene grovt med penger på dette, i tillegg til at det skal hjelpe klimaet. Dobbel positiv effekt

altså. Når tyskerne legger seg og slår av lyset, kan vi kjøpe vindkraften deres svært billig, noen ganger omtrent gratis. Så selger vi kraften tilbake neste dag, når prisen er på topp. Dette kalles flaskehalsinntekter. Klimaet redde, og vi tjener penger på ordningen. Kan det bli bedre!

Dette høres nesten for godt ut til å kunne være sant – og det er det da også. Det er tvert imot usant, i en slags blanding av løgn i ulike former og fortielse av viktige fakta.

For å få dette «batteriet» til å fungere må vi nemlig ha flere kraftkabler ut av landet. Mange flere kabler, hvis kraften skal kunne flyte fritt mellom oss og utlandet. Nå er energiloven endret, slik at kraftselskapene kan få starte dette «klimatiltaket» for alvor, gjennom å bygge sine egne kabler. Så må vi også oppgradere kraftnettet her i landet, slik at kraften kan flyte fritt fram til eksisterende og nye utenlandskabler. Alt dette koster selvsagt flekk, men det problemet løses tilsynelatende på en smart måte. For utenlandskablene finansieres gjennom «flaskehalsinntek-

tene», dette at vi handler kontinuerlig og toveis gjennom kablene og tjener på prisdifferansene mellom dag og natt. Akkurat dette er kraftselskapene flinke til å fortelle om. At oppgradering av det innenlandske nettet i hovedsak legges på nettleien for deg og meg og alle andre, er det åpenbart ikke like viktig å informere om.

Med de voldsomme mengdene vind- og solkraft som de senere årene er bygd ut i andre land, er imidlertid vår mulighet til å være «batteri» tilsvarende redusert. Så liten er denne evnen nå, at NVE-sjefen Per Sande-rud faktisk har avskrevet hele teorien om «Det grønne batteriet». Det gjorde han allerede for et år siden, i

GULL OG GRØNT VANN: Norsk vannkraft skal brukes til å balansere vind- og presse prisene opp for forbrukere og næringslivet, skriver forfatteren.

Statnetts høstkonferanse i fjor. Da sa han blant annet følgende: «Vi er ikke det grønne batteriet som kan løse Europas problemer, sånn som man kanskje forestilte seg for en stund siden.» Dette syns åpenbart ikke bransjen det er viktig å informere om.

Men selv om klimaargumentet har dunstet bort, så blir vel ikke lønnsomheten i «flaskehalsinntektene» borte? Hvis stadig flere kabler gir god uttelling økonomisk, må vel

dette lønne seg for oss?

Svaret på det spørsmålet er helt avhengig av hvordan du definerer «oss». Hvis «oss» er kraftselskapene, er flere kabler gull verd, fordi flere kabler driver kraftprisene opp her i landet. Og det er her i landet 95 prosent av kraften selges. Hvis «oss» er meg, deg og alle andre som kjøper kraft, er flere kabler derimot særdeles negativt. Negativt for den alminnelige forbruker, for alt næringsliv og for alle offentlige institusjoner

OVERHØRT

Narvesen var på sett og vis datidens Facebook. Vi ville ikke ha akseptert at Narvesen fjernet Nationen fra hyllene fordi avisen hadde et bilde selskapet ikke likte.

Arne Jensen i Norsk Redaktørforening, til Aftenposten

Folk som melder seg ut av folkekirken er desertører, og det mener jeg helt bokstavelig.

Folkekirken er vår siste skanse mot den åndløshet, materialisme og mangel på poesi, som hersker i samfunnet.

Sokneprest Poul Joachim Stender i Weekendavisen

IS og Hareide er helt enige om det mest fundamentale: At Gud finnes.

Hans-Petter Halvorsen om Knut Arild Hareide, i VG

De fleste har vel uansett tenkt den tanken om hvordan en dame klarer å voldta en mann.

Dag Sørås forsvarer tidligere FpU-leder Atle Simonsens voldtektsvitser på nrk.no

Jeg tar ikke intelligenster engang, fordi jeg tenker at det vil ødelegge selvbildet mitt.

Forlegger Erling Kagge til Minerva

MER DEBATT NESTE SIDE >>

skapene, men har liten grønn effekt.

elling

solkraft i resten av Europa. Å bygge flere utenlandskabler vil imidlertid

FOTO: VEGARD GRØTT, NTB SCANPIX

som kjøper strøm. Og det gjør barnehager, skoler, sykehjem og sykehus.

Å hente «flaskehalsintekter» krever også at såkalt effektkjøring økes dramatisk. Det betyr at kraftverkene startes og stoppes kontinuerlig, i takt med svingende priser i det europeiske markedet. Effekten av det igjen er en tilsvarende kontinuerlig variasjon i vannmengdene nedenfor kraftverkene, med ødeleggende virkning på artsmang-

foldet. Vil vi det?

Kraftselskapenes representanter bruker nå kynisk ideen om «det europeiske batteriet» til å fremme sine kommersielle interesser, selv om hele ideen er utgått på dato. Dels for å begrunne flere utenlandskabler, dels for å klage på skatten.

De to herrerne med kronikken var imidlertid litt uheldige med timingen denne gangen. Samme dag som kronikken sto i Klassekampen, var

Klassekampen fredag

førstesiden i avisa dominert av et stort oppslag der avisa kan fortelle at «driftsmarginen i kraftbransjen er betydelig høyere enn ellers i næringslivet».

Katter skal ha ni liv. Hvor mange «Det europeiske batteriet» har, blir spennende å se!

Hogne Hongset,
forfatter
hohongse@online.no

FEIL ADRESSE: Lokomotivførerne bør avlyse streiken og rette kravene sine til samferdselsmyndighetene, skriver forfatteren.

FOTO: HEIKO JUNGE, NTB SCANPIX

Togstreiken er på feil spor

LOKFØRER-STREIK

Per Halvor Vale

Mange tusener er berørt av togførerstreiken som nå har vart tre uker og hvor partene, lokomotivførernes fagforbund (LF) og NSB, fortsatt står langt fra hverandre. Samferdselsministeren sier at det for tiden ikke er aktuelt med tvungen voldgift. Streiken fortsetter – og den kan bli langvarig.

Bakgrunnen for streiken er regjeringens planer om å reformere jernbanen i Norge, hvor et viktig punkt er konkurranseutsetting av togtrafikken.

På det tidspunktet slik konkurranse skal settes ut i livet, må myndighetene ha klart rammeverket som skal regulere konkurransen, hvor en håper at både norske og utenlandske selskaper vil delta. Blant annet dette siste betyr at en viktig del av regelverket vil gjelde togsikkerheten på det norske banenettet, og hvor et punkt er eventuelle krav til togførers utdanning og kompetanse.

Disse reglene er imidlertid ikke klare per i dag, vel et år etter at Samferdselsdepartementet varslat at dette arbeidet var startet.

Det er bred enighet om at det er viktig at vi får regler som gjør at jernbanen

fortsatt vil være et trafikksikkert transportmiddel. Når togselskapene skal konkurrere, vil selskapene lete etter områder hvor det er mulig å redusere kostnadene. Det er da viktig med bestemmelser som hindrer at togselskapene skaffer seg konkurransefordeler ved å nedprioritere trafikksikkerheten. Det er betimelig at LF nå etterlyser dette arbeidet.

Selskapene kan ikke bestemme reglene som skal regulere konkurransen dem imellom.

Derimot er det overraskende at LF vil forhandle med NSB om denne saken. NSB er en av flere togselskaper som skal konkurrere. Togselskapene kan selvfølgelig ikke bestemme reglene som skal regulere konkurransen togselskapene imellom. NSB deler imidlertid den oppfatning at myndighetene må utarbeide nasjonale rammebetingelser for konkurransen.

Dermed burde følgende nå skje: Lokomotivførerne avlyser streiken og går tilbake til jobben. Fagforbundet retter adressen for sine krav/ønsker til samferdselsmyndighetene.

Hvis det er byråkrati og sendrektighet som gjør at det tar lang tid før regelverket kommer på bordet, må forbundet bruke sine kontakter i Stortinget og i det politiske miljøet for å få samferdselsdepartementet i tale.

Per Halvor Vale,
Oslo
per.vale@nmbu.no